

Вучэбна-метадычны комплекс установы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне

Сацыялагічныя даследаванні ў бібліятэцы
для спецыяльнасці

1-23 80 01 Бібліятэказнаўства, бібліяграфазнаўства і кнігазнаўства
другой ступені вышэйшай адукацыі

Факультэт інфармацыйна-дакументных камунікацый
Кафедра тэорыі і гісторыі інфармацыйна-дакументных камунікацый

Семестр 1

Лекцыі 22

Практычныя (семінарскія)
заняткі 16

Аўдыторных гадзін па
вучэбнай дысцыпліне 38

Усяго гадзін па
вучэбнай дысцыпліне 84

Форма атрымання
вышэйшай адукацыі: дзённая,
другая ступень вышэйшай адукацыі

Склала: Вайцэховіч Надзея Юр'еўна, кандыдат педагагічных навук, дацэнт

Вучэбна-метадычны комплекс складзены на аснове вучэбнай праграмы
–«Сацыялагічныя даследаванні ў бібліятэцы» (2014)

Разгледжаны і рэкамендаваны да зацвярджэння кафедрай тэорыі і гісторыі
інфармацыйна-дакументных камунікацый 23.09.2015, пратакол № 2

Загадчык кафедрай

_____ В.А.Касап

Мінск
2015

РАБОЧАЯ ПРАГРАМА

УСТУП

Вывучаючы курс –«Сацыялагічныя даследаванні ў бібліятэцы», магiстранты засвойваюць веды і ўменні па арганiзацыi i метoдыцы правядзення тэарэтыка-прыкладнога сацыялагiчнага даследавання, што дае магчымасць правiльна саставiць праграму даследавання, выбраць метады першаснага збору iнфармацыi i шкалу вымярэння, сфармiраваць надзейную выбарку, саставiць анкету ў адпаведнасцi з метадычнымi патрабаваннямi i карэктна правесцi апытанне, прааналiзаваць атрыманыя дадзеныя i сфармуляваць вынiкi.

Сацыялагiчныя даследаванні актыўна выкарыстоўваюцца пры вывучэннi самых розных напрамкаў бiблiятэчнай дзейнасцi: камплектаванне фондаў, каталагiзацыя, даведачна-бiблiяграфiчнае абслугоўванне, бiблiятэчны маркетынг, кiраванне бiблiятэкай, метадычнае забеспячэнне бiблiятэчнай дзейнасцi i iнш. Нi адзiн з гэтых накірункаў не абыходзiцца без пастаноўкi даследчых задач, якiя могуць быць вырашаны толькi сацыялагiчнымi метадамi. Яны могуць выкарыстоўвацца ў якасцi асноўных цi дадатковых, у комплексе з iншымi (статыстычнымi, бiблiяграфiчнымi, маркетынгавымi, педагагiчнымi) даследчымi метадамi. Адпаведна патрабаваннi да якасцi, карэктнасцi i грунтоўнасцi сацыялагiчных кампанентаў магiстарскага даследавання з кожным годам узростаюць.

Вывучэнне курса фармiруе тэарэтычную i практычную базу для самастойнай распрацоўкi i правядзення сацыялагiчнага даследавання у межах выканання магiстарскай i кандыдацкай дысертацыi.

Мэта дысцыплiны –«Сацыялагiчныя даследаванні ў бiблiятэцы» – забяспечыць вывучэнне тэарэтыка-метадалогiчных, арганiзацыйных i метадычных асноў правядзення сацыялагiчных даследаванняў у бiблiятэцы.

Дасягненне гэтай мэты рэалiзуецца праз вырашэнне наступных задач:

- сфармiраваць веды па метадалогii сацыялагiчных даследаванняў;
- навучыць асноўным этапам правядзення сацыялагiчнага даследавання, правiлам складання праграмы даследавання;
- забяспечыць вувучэнне метадыкi правядзення сацыялагiчнага даследавання ў бiблiятэцы, метадаў аналізу атрыманых дадзеных i кантролю iх надзейнасцi.

У выніку вывучэння дысцыпліны «Сацыялагічныя даследаванні ў бібліятэцы» магістрант павінен разумець і ведаць:

- спецыфіку правядзення сацыялагічных даследаванняў у бібліятэцы, іх асноўныя накірункі і прынцыпы правядзення;
- класіфікацыю метадаў і тэхнік сацыялагічных даследаванняў;
- структуру і змест асноўных этапаў сацыялагічнага даследавання;
- агульныя патрабаванні да тэарэтычнага і эмпірычнага блокаў праграмы даследавання;
- віды выбаркі і правілы яе фарміравання;
- спосабы праверкі працэдуры першаснага вымярэння на надзейнасць, віды шкал;
- метады збора дадзеных;
- метадыку правядзення апытання, тыпы пытанняў, асноўныя прынцыпы пабудовы анкеты і патрабаванні да яе;
- метадыку фарміравання і арганізацыі работы фокус-груп;
- спосабы аналізу эмпірычных дадзеных даследавання.

У выніку засваення гэтых ведаў магістрант павінен валодаць наступнымі ўменнямі:

- планаваць сацыялагічнае даследаванне, фармуліраваць праблему, тэму, аб'ект, прадмет, мэту і задачы даследавання, абгрунтаваць яго актуальнасць і навізну, фармуліраваць гіпотэзу;
- праводзіць папярэдні сістэмны аналіз аб'екта даследавання;
- складаць праграму даследавання;
- вызначаць метады збору інфармацыі;
- фарміраваць надзейную выбарку і карэктаваць яе;
- выбіраць шкалы вымярэння;
- складаць анкету ў адпаведнасці з этадычнымі патрабаваннямі, праводзіць апытанне, апрацоўваць атрыманыя дадзеныя;
- кантраляваць надзейнасць першасных дадзеных на абгрунтаванасць, устойлівасць, дакладнасць;
- фарміраваць і арганізоўваць работу фокус-груп;
- групіраваць і тыпалагізаваць атрыманыя ў даследаванні дадзеныя, устанаўліваць ўзаемасувязі паміж зменнымі велічынямі;
- фармуляваць і абгрунтаваць вынікі даследавання.

Для павышэння эфектыўнасці вывучэння дысцыпліны –«Сацыялагічныя даследаванні ў бібліятэцы» рэкамендуецца выкарыстоўваць тэхналогіі праблемнага і інтэрактыўнага навучання, камунікатыўныя тэхналогіі.

У межах вывучэння курса прадугледжаны наступныя віды заняткаў: лекцыі (уводныя, бягучыя, аглядныя, абагульняльныя), семінары (абмеркаванне дакладаў, семінар-дыскусія, семінар з элементамі лекцыі, семінар-даследаванне і г.д.), самастойная навуковая работа. Вывучэнне дысцыпліны разлічана на 38 аўдыторных гадзін: 22 – лекцыі, 16 – семінары. На самастойную работу магістрантаў адведзена 46 гадзін. Выніковай формай кантролю ведаў з'яўляецца залік.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

ЗМЕСТ ДЫСЦЫПЛІНЫ

Уводзіны

Прадмет, структура, задачы курса — «Цыялагічныя даследаванні ў бібліятэцы». Кампетэнцыі, якія набываюць магістранты ў працэсе вывучэння курса. Асноўныя віды вучэбных заняткаў і арганізацыя самастойнай работы. Вучэбна-метадычная забяспечанасць курса.

РАЗДЗЕЛ I. ТЭАРЭТЫКА-МЕТАДАЛАГІЧНЫЯ АСНОВЫ САЦЫЯЛАГІЧНЫХ ДАСЛЕДАВАННЯЎ БІБЛІЯТЭЧНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ

Тэма 1. Бібліясацыялогія як міждысцыплінарная галіна ведаў: гісторыя і сучаснасць

Гісторыя бібліятэказнаўчай сацыялогіі. Тыпалогія бібліясацыялагічных даследаванняў. Сучасныя накірункі сацыялагічных даследаванняў бібліятэчнай дзейнасці. Прымяненне сацыялагічных метадаў для дыягностыкі інфармацыйных патрэб карыстальнікаў бібліятэк; вывучэння чытання; фарміравання і выкарыстання бібліятэчных фондаў; развіцця інфармацыйных рэсурсаў бібліятэкі; арганізацыі і кіравання бібліятэчнай дзейнасцю і інш.

Аб'ект і прадмет бібліятэказнаўчай сацыялогіі. Задачы сацыялагічных даследаванняў у бібліятэках і агульныя патрабаванні да іх.

Тэма 2. Метадалагічныя асновы сацыялагічных даследаванняў бібліятэчнай дзейнасці

Метадалагічныя падыходы ў сацыялогіі (паводзінавы і інстытуцыянальны, аб'ектыўна-прадметны і суб'ектыўна-каштоўнасны, функцыяналісцкі і канфліктны), іх узгадненне ў межах канкрэтнага сацыялагічнага даследавання. Бібліятэка як сацыяльная сістэма. Сацыялагічныя веды: сацыяльныя і статыстычныя факты, праблема, гіпотэза, тэорыя. Абгрунтаванасць і дакладнасць сацыялагічных ведаў. Прынцыпы сацыялагічнага даследавання: прычыннасць, дэтэрмінізм, генералізацыя, інварыянтнасць, працэсуальнасць. Прынцыпы бібліятэчнай сацыялогіі: сацыякультурнай абумоўленасці; адноснай самастойнасці бібліятэчнай

дзеясці; дыялагічнасці адносін паміж бібліятэкай і карыстальнікамі; індывідуалізацыі.

Метад, тэхніка, методыка і працэдура сацыялагічнага даследавання.

Віды сацыялагічных даследаванняў і асаблівасці іх правядзення. Тэарэтыка-прыкладное і прыкладное даследаванні. Разведвальнае, апісальнае, аналітычнае даследаванні. Кропкавыя і паўторныя даследаванні.

Тэма 3. Праграма сацыялагічнага даследавання і асноўныя этапы яго правядзення

Праграма як арганізацыяна-лагічная аснова даследавання.

Тэарэтычны і эмпірычны блокі праграмы. Вызначэнне праблемы, аб'екта і прадмета даследавання. Фармуліраванне мэты і задач даследавання. Удакладненне і інтэрпрэтацыя асноўных паняццяў. Папярэдні сістэмны аналіз аб'екта даследавання. Пераменныя ў сацыялагічным даследаванні. Залежныя і незалежныя пераменныя. Эмпірычная інтэрпрэтацыя пераменных і пабудова паказчыкаў у сацыялагічным даследаванні. Вызначэнне і разгортванне гіпотэз даследавання. Складанне стратэгічнага плана даследавання. Вызначэнне асноўных метадаў і працэдур збора і аналіза зыходных дадзеных.

Асноўныя этапы правядзення бібліясацыялагічнага даследавання: падрыхтоўчы этап, палевыя работы, выніковы этап. Навуковая арганізацыя даследавання як умова атрымання дакладнай і надзейнай інфармацыі.

Семінар.

Тэма 4. Праграмныя патрабаванні да выбаркі і прынцыпы яе фарміравання

Паняцце генеральнай і выбарачнай сукупнасці. Рэпрэзентатыўнасць.

Аб'ём выбаркі. Памылка выбаркі. Шкала В.І. Паніётта. Выкарыстанне статыстычнай дакументацыі ў бібліясацыялагічным даследаванні.

Віды выбарак і прынцыпы іх фарміравання. Імавернасныя выбаркі: простая выпадковая выбарка, выпадковая зваротная, выпадковая незваротная, сістэматычная, раяніраваная, стратыфікаваная, гнездавая, шматступенная. Кластерны адбор. Камбінаваны тып выбаркі, яго спецыфіка. Мэтанакіраваныя (невypadковыя) выбаркі: выбарка даступных выпадкаў, адбор тыпавых выпадкаў, квотная выбарка, метада асноўнага масіву, метада стыхійнага адбору.

Тыпавыя памылкі пры фарміраванні выбаркі і спосабы яе карэкцыі.

Семинар.

Тэма 5. Вымярэнне сацыялагічных характарыстык аб'екта

Паняцце вымярэння ў сацыялогіі. Вымяральная працэдура: тэарэтычная аперацыяналізацыя паняццяў, фарміраванне эмпірычных індэкатараў, шкаліраванне, аналіз дадзеных. Прамое і ўскоснае вымярэнне. Метады прамога вымярэння: кадаванне, вербальная ацэнка рэспандэнтам уласцівасцей аб'екта, колькасная ацэнка ўласцівасцей аб'екта, графічная ацэнка ўласцівасцей, метады індэксаў, ранжыраванне, метады парных параўнанняў, метады інтэрвалаў. Ускоснае вымярэнне і метады яго рэалізацыі: групіроўка значэнняў пераменных, пабудова індэксаў, шкаліраванне.

Асноўныя тыпы і віды шкал. Вербальныя, лічбавыя, графічныя шкалы. Віды шкал па зместу і прызначэнню: намінальная, парадкавая, інтэрвальная, шкала для вымярэння ўстановак і адносін, ацэначная, метрычная. Асаблівасці аднамернага шкаліравання. Кадаванне, яго віды. Ранжыраванне. Метады парных параўнанняў. Метады Луі Перстоуна. Шкала Рэнсіса Лэйкерта. Шкала Луі Гутмана. Асноўныя патрабаванні да шкал: валіднасць, паўната, адчувальнасць, рэlevantнасць, дакладнасць, надзейнасць.

Семинар.

РАЗДЗЕЛ II. АРГАНІЗАЦЫЯ І МЕТОДЫКА ПРАВЯДЗЕННЯ САЦЫЯЛАГІЧНАГА ДАСЛЕДАВАННЯ Ў БІБЛІЯТЭЦЫ

Тэма 6. Класіфікацыя метадаў збора сацыялагічнай інфармацыі і асаблівасці іх выкарыстання ў бібліятэчнаўстве

Колькасныя і якасныя метады збора дадзеных, іх магчымасці і абмежаванні. Сістэма збора дадзеных: даследаванні манаграфічныя, суцэльныя, выбарачныя.

Неапытальныя метады збора першасных дадзеных. Прамое назіранне. Перавагі і недахопы метаду назірання. Спецыфіка бібліясацыялагічнага назірання. Віды назірання і асаблівасці рэалізацыі метаду ў бібліятэцы. Характарыстыка структуры назіраемай сітуацыі. Вызначэнне параметраў назіраемай сітуацыі. Выбар адзінак назірання. Праблема суб'ектыўнасці назірання і спосабы павышэння надзейнасці метаду. Аналіз дакументных крыніц: класічныя і фармалізаваныя метады, асаблівасці іх выкарыстання ў

бібліятэказнаўчых даследаваннях. Метад сацыялагічнага эксперыменту, віды, магчымасці выкарыстання для даследавання бібліятэказнаўчых з'яў. Лагічная структура эксперыменту. Патрабаванні да правядзення эксперыменту.

Апытальныя метады: анкетаванне, інтэрв'ю, фокус-групы, экспертнае апытанне.

Тэма 7. Методыка правядзення анкетнага апытання

Спецыфіка анкетавання. Пазнавальныя магчымасці анкетнага пытання. Функцыі анкетнага пытання. Лагічная структура пытання. Віды анкетных пытанняў па ступені стандартызацыі (закрытыя, напаяўзакрытыя і адкрытыя); па канструктыўных асаблівасцях (дыхатамічныя, альтэрнатыўныя, паліварыянтныя); па функцыях (фільтры, кантрольныя, пасткі). Складаныя пытанні. Асноўныя правілы фармуліроўкі пытанняў. Узаемасувязь анкетных пытанняў і колькасці рэспандэнтаў.

Агульная кампазіцыя анкеты. Уступная, базісная і заключная часткі анкеты. Прынцыпы кампазіцыі анкеты. Дадатковыя раздзелы анкеты. Правілы кадавання. Метадычныя патрабаванні да анкеты. Распрацоўка анкеты. Працэдура лагічнага аналізу анкеты: адпаведнасць лагічным і сацыяльна-псіхалагічным крытэрам. Стварэнне і апрабіраванне анкеты ў сетцы Інтэрнэт.

Неабходныя ўмовы арганізацыі і паспяховага прымянення анкетавання. Паняцце пілатажнага даследавання. Тэхніка распаўсюджвання і збора анкет. Апрацоўка і інтэрпрэтацыя дадзеных, спосабы карэкцыі.

Семінар.

Тэма 8. Методыка інтэрв'ю. Выкарыстанне метаду фокус-груп у сацыялагічных даследаваннях бібліятэчнай дзейнасці

Вызначэнне і спецыфіка інтэрв'ю, перавагі і недахопы метаду. Тыпалогія інтэрв'ю. Фармалізаванае, напаяфармалізаванае, нефармалізаванае інтэрв'ю. Этапы падрыхтоўкі і правядзення інтэрв'ю. Інтэрв'ю як працэс сацыяльна-псіхалагічнага ўзаемадзеяння інтэрв'юэра з рэспандэнтам. Цяжкасці прымянення інтэрв'ю. «Эфект інтэрв'юэра», спосабы мінімізацыі. Асаблівасці фіксавання, апрацоўкі і аналізу інфармацыі, атрыманай метадам інтэрв'ю.

Фокус-група, вызначэнне і сфера прымянення метаду. Асноўныя прынцыпы факусіраванага глыбіннага інтэрв'ю. Фарміраванне фокус-груп.

Склад і колькасць удзельнікаў фокус-груп, абмежаванні на удзел. Арганізацыя правядзення фокус-груп. Функцыі мадэратара. Работа фокус-групы. Кіраванне групавым працэсам. Аналіз вынікаў работы фокус-групы. Кантэнт-аналіз. Метад міжгрупавых параўнанняў. Дыскурс-аналіз. Абмежаванні і сфера прымянення метаду фокус-груп.

Семінар.

Тэма 9. Экспертнае апытанне ў даследаванні бібліятэказнаўчых працэсаў і з'яў

Апытанне экспертаў як метаду збора сацыялагічнай інфармацыі. Умовы прымянення экспертнага апытання. Мэты, рэалізуемыя пры дапамозе метаду экспертных адзнак у бібліятэказнаўчым даследаванні. Віды экспертнага апытання. Асноўныя стадыі правядзення экспертных апытанняў. Адбор экспертаў: пошук патэнцыяльных экспертаў, ацэнка кампетэнтнасці экспертаў, вызначэнне колькасці экспертных груп. Праблема вымярэння: патрабаванні да шкал меркаванняў экспертаў. Мадэлі паводзінаў экспертаў.

Этап збора экспертнай інфармацыі, яго працэдурыя асаблівасці. Перавагі працэдур са зваротнай сувяззю без непасрэднага ўзаемадзеяння экспертаў. Метад Дэльфі. Метад якаснай зваротнай сувязі. Метад індывідуальнай зваротнай сувязі. Фактары валіднасці экспертных ацэнак. Памылкі і цяжкасці ў прымяненні экспертнага апытання. Метады апрацоўкі экспертных меркаванняў.

Семінар.

Тэма 10. Абагульненне і аналіз вынікаў сацыялагічнага даследавання

Віды аналізу дадзеных, якія выкарыстоўваюцца ў бібліясацыялагічным даследаванні. Разнавіднасці колькаснага (статыстычны, нестатыстычны) і якаснага (функцыянальны, структурны, генетычны, сістэмны) аналізу. Этапы і працэдуры першага аналізу анкетных дадзеных. Праграмае забеспячэнне камп'ютэрнай апрацоўкі сацыялагічнай інфармацыі.

Статыстычныя метады апрацоўкі і аналізу дадзеных. Пабудова варыяцыйных шэрагаў, групіроўка дадзеных. Пошук узаемасувязяў паміж зменнымі велічынямі. Частотнае размеркаванне: таблічнае прадстаўленне, віды частот, графічнае размеркаванне. Колькасныя характарыстыкі масіва дадзеных. Нестатыстычныя метады апрацоўкі і аналізу дадзеных: табліцы

спалучэнняў, метады візуалізацыі, аналіз тэкставых дадзеных, адкрытых пытанняў, латэнтна-структурны аналіз.

Мнагамерны аналіз сацыялагічнай інфармацыі: дыскрымінантны, кластэрны, фактарны. Адбор найбольш інфарматыўных прымет. Аналіз дадзеных, вымераных па парадкавых і намінальных шкалах. Працэдура абгрунтавання вынікаў даследавання.

Семінар.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ

Нумар раздзела тэмы	Назва раздзела тэмы	Колькасць аўдыторных часов				Кіруемая самастойная работа	Іншае	Форма ведаў	кантролю
		Лекцыі	Практычныя заняткі	Семинарскія заняткі	Лабараторныя заняткі				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
	Уводзіны								
	Раздзел I. Тэарэтыка-метадалагічныя і арганізацыйныя асновы сацыялагічных даследаванняў бібліятэчнай дзейнасці								
	<i>Тэма 1.</i> Сацыялагічныя даследаванні ў бібліятэках: агульная характарыстыка	2				2			
	<i>Тэма 2.</i> Метадалагічныя асновы сацыялагічных даследаванняў бібліятэчнай дзейнасці	2		2		4			
	<i>Тэма 3.</i> Праграма сацыялагічнага даследавання	6		4		2			
	Раздзел II. Методыка правядзення сацыялагічнага даследавання ў бібліятэцы								
	<i>Тэма 4.</i> Першаснае вымярэнне сацыяльных характарыстык і методыка збора дадзеных	4		2		4			
	<i>Тэма 5.</i> Методыка правядзення апытання	4		4		10			
	<i>Тэма 6.</i> Выкарыстанне метаду фокус-груп у сацыялагічных даследаваннях бібліятэчнай дзейнасці	2		2		12			
	<i>Тэма 7.</i> Аналіз эмпірычных дадзеных сацыялагічнага даследавання	2		2		10			
	Усяго	22		16		44			

ТЭМАТЫКА СЕМІНАРСКИХ ЗАНЯТКАЎ

№ п/п	Тэма семінара	Колькасць ауд. гадзін
1	Праграма сацыялагічнага даследавання і асноўныя этапы яго правядзення	2
2	Праграмныя патрабаванні да выбаркі і прынцыпы яе фарміравання	2
3	Вымярэнне сацыялагічных характарыстык аб'екта	2
4	Методыка правядзення анкетнага апытання	4
5	Методыка інтэрв'ю. Выкарыстанне метаду фокус-груп у сацыялагічных даследаваннях бібліятэчнай дзейнасці	2
6	Экспертнае апытанне ў даследаванні бібліятэказнаўчых працэсаў і з'яў	2
7	Абагульненне і аналіз вынікаў сацыялагічнага даследавання	2
	Усяго	16

СЕМІНАР № 1

па тэме “Праграма сацыялагічнага даследавання і асноўныя этапы яго правядзення”, 2 гадзіны

Пытанні

1. Структура праграмы сацыялагічнага даследавання, яе функцыі.
2. Паняцце сацыяльнай праблемы і асноўныя спосабы яе выяўлення. Суадносіны сацыялагічнай і бібліятэказнаўчай праблемы. Праблемная сітуацыя і яе абгрунтаванне.
3. Вызначэнне аб'екта і прадмета даследавання, фармуліраванне мэты і задач. Суадносіны тэарэтычнага і эмпірычнага аб'ектаў даследавання.
4. Асноўныя даследчыя стратэгіі ў сацыялогіі, іх прымяненне для даследавання бібліятэказнаўчых з'яў. Выбар даследчых стратэгий і іх спалучальнасць.
5. Папярэдні сістэмны аналіз аб'екта даследавання. Пераменныя ў сацыялагічным даследаванні. Залежныя і незалежныя пераменныя.
6. Вызначэнне і разгортванне гіпотэз даследавання. Вызначэнне асноўных метадаў і працэдур збора і аналіза зыходных дадзеных.
7. Асноўныя этапы правядзення бібліясацыялагічнага даследавання. Навуковая арганізацыя даследавання як умова атрымання дакладнай і надзейнай інфармацыі.

ЛІТАРАТУРА*

1. Добренъков, В.И. Методы социологического исследования : учеб. по специальности 020300 "Социология" / В.И. Добренъков, А.И. Кравченко. – Москва : Инфра-М, 2009. – 767 с.
2. Бабосов, Е.М. Стратегия, программа и методы социологического исследования // Бабосов, Е.М. Общая социология : учеб. пособие. – 2-е изд., стер. – Минск : ТетраСистемс, 2004. – С. 518–538.
3. Васильев, И.Г. Социологические исследования в библиотеках : практ. пособие / И.Г. Васильев, М.Е. Илле, Д.К. Равинский. – Санкт-Петербург : Профессия, 2001. – 176 с.
4. Ядов, В.А. Стратегия социологического исследования: Описание, объяснение, понимание соц. реальности : учеб. пособие / В.А. Ядов в сотрудничестве с В.В. Семеновой. – Москва : Академкнига : Добросвет, 2003. – 595 с.
5. Попова, И.П. Социология. Введение в специальность : учеб. для студ. вузов.– Киев : Тандем, 1997. – 287 с.
6. Самохина, М.М. Социолог в библиотеке, или Библиотекарь как социолог : практ. пособие / М.М. Самохина. – Москва: Рос. гос. юношес. б-ка, 2008. – 194 с.

* усе крыніцы маюць сеткавыя варыянты, даступныя для скачвання

СЕМІНАР № 2

па тэме “Праграмныя патрабаванні да выбаркі і прынцыпы яе фарміравання”, 2 гадзіны

Пытанні

1. Паняцце генеральнай і выбарачнай сукупнасці. Рэпрэзентатыўнасць.
2. Імавернасныя выпадкі, іх віды і прынцыпы фарміравання.
3. Мэтанакіраваныя (невыпадковыя) выбаркі, іх віды і прынцыпы фарміравання.
4. Перавагі і недахопы імавернасных і выпадковых выбарак. Камбінаваны тып выбаркі, яго спецыфіка.
5. Матэматычныя асновы выбарачнага даследавання. Аб’ём выбаркі. Памылка выбаркі. Разлік беспяўторнай выпадковай выбаркі. Шкала В.І. Паніётта.
6. Тыпавыя памылкі пры фарміраванні выбаркі і спосабы яе карэкцыі.

ЛІТАРАТУРА*

1. Добренъков В.И. Методы социологического исследования : учеб. / Добренъков В.И., Кравченко А.И. — Москва : ИНФРА-М, 2004. — 768 с. — (Классический университетский учебник).
2. Ядов, В.А. Стратегия социологического исследования: Описание, объяснение, понимание соц. реальности : учеб. пособие / В.А. Ядов в сотрудничестве с В.В. Семеновой. — Москва : Академкнига : Добросвет, 2003. — 595 с.
3. Горшков, М.К. Прикладная социология: методология и методы : учеб. пособие / М.К. Горшков, Ф.Э. Шереги. — Москва : Альфа-М, 2009. — 414 с.
4. Готлиб, А.С. Введение в социологическое исследование. Качественный и количественный подходы. Методология. Исследовательские практики : учеб. пособие по социологии для студ. вузов / А.С. Готлиб. — Москва : Флинта, 2005. — 382 с.
5. Гуц, А.К. Математические методы в социологии / А.К. Гуц, Ю.В. Фролова. — Москва : Изд-во ЛКИ, 2007. — 216 с.

* усе крыніцы маюць сеткавыя варыянты, даступныя для скачвання

СЕМІНАР № 3

па тэме “**Вымярэнне сацыялагічных характарыстык аб’екта**”,
2 гадзіны

Пытанні

1. Вымяральная працэдура: тэарэтычная аперацыяналізацыя паняццяў, фарміраванне эмпірычных індикатараў, шкаліраванне, аналіз дадзеных.
2. Методыка аперацыяналізацыі паняццяў.
3. Методы вымярэння ў сацыялогіі.
4. Асноўныя тыпы і віды шкал. Вербальныя, лічбавыя, графічныя шкалы.
5. Віды шкал па зместу і прызначэнню: намінальная, парадкавая, інтэрвальная, шкала для вымярэння ўстановак і адносін, ацэначная, метрычная.
6. Кадаванне, яго віды. Працэдура ранжыравання.

ЛІТАРАТУРА*

1. Кулаков, П.А. Измерение в социологии : учеб. пособие / П.А. Кулаков. — Новосибирск: НГАСУ, 2005. — 124 с.

2. Ядов, В.А. Стратегия социологического исследования: Описание, объяснение, понимание соц. реальности : учеб. пособие / В.А. Ядов в сотрудничестве с В.В. Семеновой. – Москва : Академкнига : Добросвет, 2003. – 595 с.
3. Тавокин, Е.П. Основы методики социологического исследования / Е.П. Тавокин : учеб. пособие: для высш. учеб. заведений по специальности 040201 "Социология". – Москва : Инфра-М, 2009. – 236 с.
4. Осипов, Г.В. Методы измерения в социологии / Г.В. Осипов. – Москва : Наука, 2003. – 106 с.
5. Толстова, Ю.Н. Измерение в социологии : учеб. пособие / Ю.Н. Толстова. – Москва: Университет, 2009. – 291 с.
6. Кулаков, П.А. Измерение в социологии : учеб. пособие / П.А. Кулаков. – Новосибирск, НГАСУ, 2005. – 124 с.

* усе крыніцы маюць сеткавыя варыянты, даступныя для скачвання

СЕМІНАР № 4

па тэме “**Методыка правядзення анкетнага апытання**”, 4 гадзіны

Пытанні

1. Спецыфіка і функцыі анкетавання.
2. Віды анкетных пытанняў па ступені стандартызацыі; па канструктыўных асаблівасцях; па функцыях. Складаныя пытанні.
3. Лагічная структура пытання. Асноўныя правілы фармуліроўкі пытанняў.
4. Агульная кампазіцыя анкеты. Прынцыпы кампазіцыі анкеты.
5. Метадычныя патрабаванні да анкеты.
6. Працэдура лагічнага аналізу анкеты: адпаведнасць лагічным і сацыяльна-псіхалагічным крытэрам.
7. Неабходныя ўмовы арганізацыі і паспяховага прымянення анкетавання.
8. Тэхніка распаўсюджвання і збора анкет.

ЛІТАРАТУРА*

1. Ядов, В.А. Стратегия социологического исследования: Описание, объяснение, понимание соц. реальности : учеб. пособие / В.А. Ядов в сотрудничестве с В.В. Семеновой. – Москва : Академкнига : Добросвет, 2003. – 595 с.
2. Васильев, И.Г. Социологические исследования в библиотеках : практ. пособие / И.Г. Васильев, М.Е. Илле, Д.К. Равинский . – Санкт-Петербург : Профессия, 2001. – 176 с.

3. Крейденко, В.С. Библиотечные исследования : учеб.-метод. пособие / В.С. Крейденко. – Москва : Русская школьная библиотечная ассоциация, 2007. – 351 с.
4. Проведение маркетинговых и социологических исследований в учреждениях культуры : (методические рекомендации) / Кировская гос. унив. обл. науч. б-ка им. А. И. Герцена, Науч.-методический отд. ; [сост. Н.А. Скрябина]. – Киров : Кировская гос. унив. обл. науч. б-ка им. А.И. Герцена, 2010. – 55 с.
5. Горшков, М.К. Прикладная социология: методология и методы : учеб. пособие / М.К. Горшков, Ф.Э. Шереги. – Москва : Альфа-М, 2009. – 414 с.

* усе крыніцы маюць сеткавыя варыянты, даступныя для скачвання

СЕМІНАР № 5

па тэме “Методыка інтэрв’ю. Выкарыстанне метаду фокус-груп у сацыялагічных даследаваннях бібліятэчнай дзейнасці”, 2 гадзіны

Пытанні

1. Вызначэнне і спецыфіка інтэрв’ю, перавагі і недахопы метаду.
2. Віды інтэрв’ю: фармалізаванае, напайфармалізаванае, нефармалізаванае.
3. Этапы падрыхтоўкі і правядзення інтэрв’ю.
4. Фокус-група, вызначэнне і сфера прымянення метаду.
5. Асноўныя прынцыпы факусіраванага глыбіннага інтэрв’ю.
6. Фарміраванне фокус-груп. Склад і колькасць удзельнікаў фокус-груп.
7. Арганізацыя правядзення фокус-груп.
8. Аналіз вынікаў работы фокус-групы.

ЛІТАРАТУРА

1. Васильев, И.Г. Социологические исследования в библиотеках : практ. пособие / И.Г. Васильев, М.Е. Илле, Д.К. Равинский . – Санкт-Петербург : Профессия, 2001. – 176 с.
2. Крейденко, В.С. Библиотечные исследования : учеб.-метод. пособие / В.С. Крейденко. – Москва : Русская школьная библиотечная ассоциация, 2007. – 351 с.
3. Горшков, М.К. Прикладная социология: методология и методы : учеб. пособие / М.К. Горшков, Ф.Э. Шереги. – Москва : Альфа-М, 2009. – 414 с.
4. Кузнецов, И.Н. Технологии социологического исследования : учеб.-метод. пособие / И.Н. Кузнецов. – Москва : МарТ, 2005. – 142 с.
5. Мельникова, О.Т. Фокус-группы: методы, методология, модерирование : учеб. пособие. – Москва : АспектПресс, 2007. – 318 с.

СЕМІНАР № 6

па тэме “Экспертнае апытанне ў даследаванні бібліятэказнаўчых працэсаў і з’яў”, 2 гадзіны

Пытанні

1. Апытанне экспертаў як метада збора сацыялагічнай інфармацыі. Умовы прымянення экспертнага апытання.
2. Мэты, рэалізуемыя пры дапамозе метаду экспертных адзнак у бібліятэказнаўчым даследаванні.
3. Віды экспертнага апытання.
4. Асноўныя стадыі правядзення экспертных апытанняў.
5. Праблема вымярэння: патрабаванні да шкал меркаванняў экспертаў.
6. Збор экспертнай інфармацыі, яго працэдурныя асаблівасці. Метады апрацоўкі экспертных меркаванняў.

ЛІТАРАТУРА*

1. Васильев, И.Г. Социологические исследования в библиотеках : практ. пособие / И.Г. Васильев, М.Е. Илле, Д.К. Равинский . – Санкт-Петербург : Профессия, 2001. – 176 с.
2. Крейденко, В.С. Библиотечные исследования : учеб.-метод. пособие / В.С. Крейденко. – Москва : Русская школьная библиотечная ассоциация, 2007. – 351 с.
3. Горшков, М.К. Прикладная социология: методология и методы : учеб. пособие / М.К. Горшков, Ф.Э. Шереги. – Москва : Альфа-М, 2009. – 414 с.
4. Кузнецов, И.Н. Технологии социологического исследования : учеб.-метод. пособие / И.Н. Кузнецов. – Москва : МарТ, 2005. – 142 с.
5. Ядов, В.А. Стратегия социологического исследования: Описание, объяснение, понимание соц. реальности : учеб. пособие / В.А. Ядов в сотрудничестве с В.В. Семеновой. – Москва : Академкнига : Добросвет, 2003. – 595 с.

* усе крыніцы маюць сеткавыя варыянты, даступныя для скачвання

СЕМІНАР № 7

па тэме “Абагульненне і аналіз вынікаў сацыялагічнага даследавання”, 2 гадзіны

Пытанні

1. Віды аналіза дадзеных, якія выкарыстоўваюцца ў бібліясацыялагічным даследаванні.
2. Этапы і працэдуры першаснага аналізу анкетных дадзеных.
3. Статыстычныя метады апрацоўкі і аналіза дадзеных.
4. Нестатыстычныя метады апрацоўкі і аналізу дадзеных.
5. Мнагамерны аналіз сацыялагічнай інфармацыі: дыскрымінантны, кластэрны, фактарны.

ЛІТАРАТУРА*

1. Ядов, В.А. Стратегия социологического исследования: Описание, объяснение, понимание соц. реальности : учеб. пособие / В.А. Ядов в сотрудничестве с В.В. Семеновой. – Москва : Академкнига : Добросвет, 2003. – 595 с.
2. Васильев, И.Г. Социологические исследования в библиотеках : практ. пособие / И.Г. Васильев, М.Е. Илле, Д.К. Равинский . – Санкт-Петербург : Профессия, 2001. – 176 с.
3. Тавокин, Е.П. Основы методики социологического исследования / Е.П. Тавокин : учеб. пособие: для высш. учеб. заведений по специальности 040201 "Социология". – Москва : Инфра-М, 2009. – 236 с.
4. Горшков, М.К. Прикладная социология: методология и методы : учеб. пособие / М.К. Горшков, Ф.Э. Шереги. – Москва :Альфа-М, 2009. – 414 с.
5. Готлиб, А.С. Введение в социологическое исследование. Качественный и количественный подходы. Методология. Исследовательские практики : учеб. пособие по социологии для студ. вузов / А.С. Готлиб. – Москва : Флинта, 2005. – 382 с.
6. Гуц, А.К. Математические методы в социологии / А.К. Гуц, Ю.В. Фролова. – Москва : Изд-во ЛКИ, 2007. – 216 с.

* усе крыніцы маюць сеткавыя варыянты, даступныя для скачвання

ТЭМАТЫКА САМАСТОЙНАЙ РАБОТЫ МАГІСТРАНТАЎ

№ п/п	Тэма самастойнай работы	Колькасць гадзін
1	Асноўныя накірункі сучасных бібліясацыялагічных даследаванняў	6
2	Метадалагічныя асновы сацыялагічных аследаванняў бібліятэчнай дзейнасці	4
3	Праграма сацыялагічнага даследавання	4
4	Праграмныя патрабаванні да выбаркі і прынцыпы яе фарміравання	4
5	Вымярэнне сацыялагічных характарыстык аб'екта	10
6	Класіфікацыя метадаў збора сацыялагічнай інфармацыі і асаблівасці іх вакарыстання ў бібліятэказнаўстве	2
7	Методыка правядзення анкетнага апытання	6
8	Працэдура лагічнага аналізу анкеты	6
9	Экспертнае апытанне ў даследаванні бібліятэказнаўчых працэсаў і з'яў	4
	Усяго	46

Тэма 1. Асноўныя накірункі сучасных бібліясацыялагічных даследаванняў, 6 гадзін

Заданне для СРС – з выкарыстаннем электронных каталогаў бібліятэк і пошукавых магчымасцяў Інтэрнэт прывесці прыклады сацыялагічных даследаванняў у бібліятэках за апошнія пяць гадоў па вызначаных накірунках, занесці ў таблицу інфармацыю аб даследаваннях, падрыхтаваць адказы на прапанаваныя пытанні:

Накірунак бібліясацыялагічнага даследавання	Тэмы даследаванняў	Арганізацыя, якая праводзіла даследаванне	Прозвішча даследчыкаў	Крыніца, у якой апублікаваны вынікі (БА*)
Вывучэнне чытання	1. 2. 3.			
Даследаванне чытачоў універсальных (публічных) бібліятэк	1. 2. 3.			
Даследаванне чытачоў спецыяльных бібліятэк	1. 2. 3.			
Бібліятэчная камунікацыя. Узаемаадносіны бібліятэкараў і чытачоў. Бібліятэрапія. Канфлікталогія	1. 2. 3.			
Бібліятэчны маркетынг. Імідж бібліятэкі	1. 2. 3.			
Камплектаванне фондаў	1. 2. 3.			

Каталагізацыя	1. 2. 3.			
Даведачна-бібліяграфічнае абслугоўванне	1. 2. 3.			
Кіраванне бібліятэкай	1. 2. 3.			
Кіраванне бібліятэчным персаналам	1. 2. 3.			
Кіраванне бібліятэчнымі тэхналогіямі	1. 2. 3.			
Бібліятэчная педагогіка	1. 2. 3.			
Спецыяфіка бібліятэчнай прафесіі	1. 2. 3.			
Іншае (раскрыць)				

* БА – бібліяграфічнае апісанне дакумента

Пытанні для абмеркавання:

1. Якія накірункі падаліся вам найбольш развітымі? З чым гэта звязана?
2. Якія накірункі бібліясацыялагічных даследаванняў адсутнічаюць у табліцы?

3. Прапануйце па кожнаму накірунку ўласныя тэмы даследаванняў, абгрунтуйце іх мэтазгоднасць.
4. Ці можна устанавіць сувязь паміж арганізацыяй, якая праводзіла бібліясацыялагічнае даследаванне, і пэўным тэматычным накірункам даследавання? Раскрыце ўзаемасувязь і патлумачце яе.
5. Якія задачы выконваюць сацыялагічныя даследаванні ў бібліятэцы? У чым іх спецыфіка?
6. Сфармуліруйце аб'ект і прадмет бібліятэчнай сацыялогіі.

Форма кантролю СРС: 1. Праверка канспектаў; 2. Субяседаванне па тэме.

Тэма 2. Метадалагічныя асновы сацыялагічных даследаванняў бібліятэчнай дзейнасці, 4 гадзіны

Заданне для СРС – з выкарыстаннем электронных каталогаў бібліятэк і пошукавых магчымасцяў Інтэрнэт зрабіце падборку з дзесяці аўтарэфератаў дысертацый па спецыяльнасці. Сфармуліруйце эмпірычны аб'ект і прадмет, залежныя і незалежныя зменныя, гіпотэзы сацыялагічных даследаванняў, праведзеных у межах кожнай дысертацыйнай работы. У выпадку калі сацыялагічнае даследаванне адсутнічае, абгрунтуйце мэтазгоднасць яго правядзення, сфармуліруйце аб'ект, прадмет, зменныя, гіпотэзы.

Для выканання задання неабходна выкарыстоўваць матэрыялы лекцый па тэмах: “Метадалагічныя асновы сацыялагічных даследаванняў бібліятэчнай дзейнасці”, “Праграма сацыялагічнага даследавання і асноўныя этапы яго правядзення” і наступную літаратуру:

1. Ядов, В.А. Стратегия социологического исследования: Описание, объяснение, понимание соц. реальности : учеб. пособие / В.А. Ядов в сотрудничестве с В.В. Семеновой. – Москва : Академкнига : Добросвет, 2003. – 595 с.

2. Бабосов, Е.М. Стратегия, программа и методы социологического исследования // Бабосов, Е.М. Общая социология : учеб. пособие. – 2-е изд., стер. – Минск : ТетраСистемс, 2004. – С. 518–538.

3. Тавокин, Е.П. Основы методики социологического исследования / Е.П. Тавокин : учеб. пособие: для высш. учеб. заведений по специальности 040201 "Социология". – Москва : Инфра-М, 2009. – 236 с.

Форма кантролю СРС: 1. Праверка канспектаў. 2. Субяседаванне па тэме.

Тэма 3. Праграма сацыялагічнага даследавання, 4 гадзіны.

Заданне для СРС – распрацаваць метадалагічны блок праграмы сацыялагічнага даследавання па абранай тэме (ці тэме магістарскай дысертацыі).

1. Назавіце тэму бібліясацыялагічнага даследавання
2. Абгрунтуйце мэтазгоднасць яго правядзення
3. Сфармуліруйце праблему, эмпірычны аб'ект і прадмет даследавання
4. Вызначце залежныя і незалежныя зменныя
5. Сфармуліруйце гіпотэзу (гіпотэзы) даследавання
6. Абгрунтуйце выбар даследчых стратэгий і іх спалучальнасць
7. Назавіце сродкі забеспячэння надзейнасці і дакладнасці даследавання
8. Устанавіце і абгрунтуйце аптымальныя метады збора дадзеных

Для выканання задання неабходна выкарыстоўваць матэрыялы лекцый па тэмах: "Метадалагічныя асновы сацыялагічных даследаванняў бібліятэчнай дзейнасці", "Праграма сацыялагічнага даследавання і асноўныя этапы яго правядзення" і наступную літаратуру:

1. Ядов, В.А. Стратегия социологического исследования: Описание, объяснение, понимание соц. реальности : учеб. пособие / В.А. Ядов в сотрудничестве с В.В. Семеновой. – Москва : Академкнига : Добросвет, 2003. – 595 с.

2. Горшков, М.К. Прикладная социология: методология и методы : учеб. пособие / М.К. Горшков, Ф.Э. Шереги. – Москва : Альфа-М, 2009. – 414 с.

3. Готлиб, А.С. Введение в социологическое исследование. Качественный и количественный подходы. Методология. Исследовательские практики : учеб. пособие по социологии для студ. вузов / А.С. Готлиб. – Москва : Флинта, 2005. – 382 с.

Форма кантролю СРС: 1. Праверка канспектаў; 2. Субяседаванне па тэме.

Тэма 4. Праграмныя патрабаванні да выбаркі і прынцыпы яе фарміравання, 4 гадзіны

Заданне для СРС – выкарыстоўваючы падборку аўтарэфератаў дысертацый па спецыяльнасці (тэма 2), падрыхтуйце праект выбаркі для пяці сацыялагічных даследаванняў шляхам адказу на наступныя пытанні:

1. Які эмпірычны аб'ект даследавання?
2. Даследаванне з'яўляецца суцэльным ці выбарачным?
3. Калі яно з'яўляецца выбарачным, ці прэтэндуе яно на рэпрэзентатыўнасць?
4. Калі яно прэтэндуе на рэпрэзентатыўнасць, то якая генеральная сукупнасць?
5. Колькі ступеняў адбора выкарыстоўваецца ў выбарцы?
6. Якая адзінка адбора на кожнай ступені?
7. Якая стратэгія адбора (від адбора) на кожнай ступені?
8. Якая канкрэтная разнавіднасць выпадковага адбора прымяняецца?
9. Якія параметры выкарыстоўваюцца пры квотнай выбарцы?
10. Што з'яўляецца асновай выбаркі (картатэка, спіс, карта і г.д.)?
11. Якая адзінка назірання на апошняй ступені адбора?
12. Які аб'ём выбаркі і як ён разлічваецца?

Для выканання работы неабходна вывучыць тэму “Праграмныя патрабаванні да выбаркі і прынцыпы яе фарміравання” па канспектах лекцый, а таксама па вучэбных дапаможніках:

1. Добренёв В.И. Методы социологического исследования : учеб. / Добренёв В.И., Кравченко А.И. — Москва : ИНФРА-М, 2004. — 768 с. — (Классический университетский учебник).
2. Ядов, В.А. Стратегия социологического исследования: Описание, объяснение, понимание соц. реальности : учеб. пособие / В.А. Ядов в сотрудничестве с В.В. Семеновой. — Москва : Академкнига : Добросвет, 2003. — 595 с.
3. Горшков, М.К. Прикладная социология: методология и методы : учеб. пособие / М.К. Горшков, Ф.Э. Шереги. — Москва : Альфа-М, 2009. — 414 с.
4. Готлиб, А.С. Введение в социологическое исследование. Качественный и количественный подходы. Методология. Исследовательские практики :

учеб. пособие по социологии для студ. вузов / А.С. Готлиб. – Москва : Флинта, 2005. – 382 с.

5. Гуц, А.К. Математические методы в социологии / А.К. Гуц, Ю.В. Фролова. – Москва : Изд-во ЛКИ, 2007. – 216 с.

Форма кантролю СРС: 1. Праверка канспектаў; 2. Субседаванне па тэме.

Тэма 5. Вымярэнне сацыялагічных характарыстык аб'екта, 10 гадзін

Заданне для СРС – правесці аперацыяаналізацыю паняццяў па абранай тэме (тэме магістарскай дысертацыі), ажыццявіць першасны сістэмны аналіз аб'екта даследавання, пабудаваць індэксы, сфарміраваць эмпірычныя індыкатары, распрацаваць шкалы вымярэння.

Работа складаецца з трох частак.

Ч.1 выконваецца па наступнай схеме:

- 1) Пералічыце паняцці, якія адлюстроўваюць аб'ект, прадмет, праблему вашага даследавання.
- 2) Вызначце, якія з іх базавыя, якія падначаленыя, якія роднасныя. Прадстаўце вынікі ў табліцы, дзе для кожнага базавага паняцця вызначаны падначаленыя і роднасныя.
- 3) Дайце азначэнні базавых, падначаленыя, роднасных паняццяў вашага даследавання.
- 4) Правядзіце аперацыяаналізацыю базавых паняццяў, састаўце тэарэтычную схему аперацыяаналізацыі:

№ п/п	зыходнае паняцце	Паняццыйныя індыкатары			Эмпірычныя індыкатары
		I ступені	II ступені	III ступені	
					1. 2. 3. 4. ...

Ч.2 выконваецца па наступнай схеме:

- 1) Правядзіце першасны сістэмны аналіз аб'екта даследавання:

а) вызначце кампанентную структуру аб'екта (састаўныя элементы, з чаго яны складаюцца, характар узаемасувязі паміж элементаў), вынікі занясіце ў табліцу;

б) вызначце унутраныя і знешнія, суб'ектыўныя і аб'ектыўныя, агульныя і спецыфічныя фактары, якія ўздзейнічаюць на развіццё аб'екта, занясіце вынікі ў табліцу;

в) апішыце магчымыя стратэгіі развіцця аб'екта.

2) Распрацуйце сістэму паказчыкаў для вымярэння аб'екта вашага даследавання па схеме «паказчык – працягласць – індэкс», вынікі занясіце ў табліцу, напрыклад, для даследавання ўплыву інфармацыйнай культуры асобы на ўзровень агульнапрафесійнай кампетэнтнасці:

Формы праяўлення (паказчыкі)	Ступень праяўлення	Індэкс
Асэнсаванасць працэсу інфармацыйнага пошуку	Кожнага этапу працэсу	3
	Асноўных этапаў	2
	Некаторых этапаў	1
Выкарыстанне прафесійных інфармацыйна-пошукавых сістэм	Сістэматычнае, мэтанакіраванае	3
	Мэтанакіраванае, але не сістэматычнае	2
	Эпізядычнае	1
	і г.д.	

3) Распрацуйце эмпірычныя індыкатары для фіксацыі выдзеленых паказчыкаў, вынікі занясіце ў табліцу.

Ч.3 выконваецца па наступнай схеме:

1) Супастаўце эмпірычныя індыкатары, распрацаваныя ў Ч.1 і Ч.2 дадзенай работы. Сфарміруйце адзіную мадэль вывучэння ўласцівасцей аб'екта, якая складаецца з агульных паказчыкаў вымярэння, вызначэння іх працягласці і эмпірычных індыкатараў для кожнага паказчыка. Вынікі занясіце ў табліцу.

2) Распрацуйце шкалы вымярэння выдзеленых паказчыкаў:

- намінальную неўпарадкаваную;
- намінальную часткова ўпарадкаваную;
- парадкавую (рангавую);
- інтэрвальную;
- шкалу прапарцыянальных ацэнак;

- е) ацэначную вербальную;
 - ж) ацэначную графічную.
- 3) Падрыхтуйце для абмеркавання на семінары: а) выніковую табліцу тэарэтычнай і эмпірычнай аперацыяналізацыі паняццяў, б) табліцу агульных паказчыкаў вымярэння з указаннем іх працягласці і эмпірычных індыкатараў да кожнага паказчыка; в) распрацаваныя шкалы рожных відаў.

ЛІТАРАТУРА

1. Кулаков, П.А. Измерение в социологии : учеб. пособие / П.А. Кулаков. – Новосибирск: НГАСУ, 2005. – 124 с.
2. Ядов, В.А. Стратегия социологического исследования: Описание, объяснение, понимание соц. реальности : учеб. пособие / В.А. Ядов в сотрудничестве с В.В. Семеновой. – Москва : Академкнига : Добросвет, 2003. – 595 с.
3. Тавокин, Е.П. Основы методики социологического исследования / Е.П. Тавокин : учеб. пособие: для высш. учеб. заведений по специальности 040201 "Социология". – Москва : Инфра-М, 2009. – 236 с.
4. Осипов, Г.В. Методы измерения в социологии / Г.В. Осипов. – Москва : Наука, 2003. – 106 с.
5. Толстова, Ю.Н. Измерение в социологии : учеб. пособие / Ю.Н. Толстова. – Москва: Университет, 2009. – 291 с.
6. Кулаков, П.А. Измерение в социологии : учеб. пособие / П.А. Кулаков. – Новосибирск, НГАСУ, 2005. – 124 с.

Форма кантролю СРС: 1. Праверка канспектаў; 2. Субяседаванне па тэме.

Тэма 6. Класіфікацыя метадаў збора сацыялагічнай інфармацыі і асаблівасці іх выкарыстання ў бібліятэчнаўстве, 2 гадзіны.

Заданне для СРС – састаўце класіфікацыйную схему —“Метады бібліясацыялагічных даследаванняў”. У класіфікацыю ўключыце тэарэтычныя і эмпірычныя метады даследаванняў.

ЛІТАРАТУРА

1. Готлиб, А.С. Введение в социологическое исследование. Качественный и количественный подходы. Методология. Исследовательские практики : учеб. пособие по социологии для студ. вузов / А.С. Готлиб. – Москва : Флинта, 2005. – 382 с.
2. Ядов, В.А. Стратегия социологического исследования: Описание, объяснение, понимание соц. реальности : учеб. пособие / В.А. Ядов в сотрудничестве с В.В. Семеновой. – Москва : Академкнига : Добросвет, 2003. – 595 с.
3. Горшков, М.К. Прикладная социология: методология и методы : учеб. пособие / М.К. Горшков, Ф.Э. Шереги. – Москва : Альфа-М, 2009. – 414 с.
4. Девятко, И.Ф. Методы социологического исследования : учебное пособие: для высших учебных заведений по специальности 040201 "Социология" и 040102 "Социальная антропология" / И.Ф. Девятко. – Москва : Книжный дом, 2006. – 293 с.

Форма кантролю СРС: Праверка канспектаў.

Тэма 7. Методыка правядзення анкетнага апытання, 6 гадзін

Заданне для СРС – з выкарыстаннем уласных даследчых праграм і табліц, распрацаваных у тэме 5, падрыхтаваць анкету для правядзення апытання па тэме магістарскага даследавання.

Анкета павінна ўключаць уступную, базісную, заключную часткі і наступныя віды пытанняў:

- 1) Па стандартызацыі:
 - 1а) закрытыя
 - 1б) напаязакрытыя

- 1в) адкрытыя
- 2) Па канструктыўных асаблівасцях:
 - 2а) дыхатамічныя
 - 2б) альтэрнатыўныя
 - 2в) паліварыянтныя
- 3) Па функцыях:
 - 3а) фільтры
 - 3б) кантрольныя
 - 3в) пасткі

ЛІТАРАТУРА

1. Ядов, В.А. Стратегия социологического исследования: Описание, объяснение, понимание соц. реальности : учеб. пособие / В.А. Ядов в сотрудничестве с В.В. Семеновой. – Москва : Академкнига : Добросвет, 2003. – 595 с.
2. Васильев, И.Г. Социологические исследования в библиотеках : практ. пособие / И.Г. Васильев, М.Е. Илле, Д.К. Равинский . – Санкт-Петербург : Профессия, 2001. – 176 с.
3. Крейденко, В.С. Библиотечные исследования : учеб.-метод. пособие / В.С. Крейденко. – Москва : Русская школьная библиотечная ассоциация, 2007. – 351 с.
4. Проведение маркетинговых и социологических исследований в учреждениях культуры : (методические рекомендации) / Кировская гос. унив. обл. науч. б-ка им. А. И. Герцена, Науч.-методический отд. ; [сост. Н.А. Скрябина]. – Киров : Кировская гос. унив. обл. науч. б-ка им. А.И. Герцена, 2010. – 55 с.
5. Горшков, М.К. Прикладная социология: методология и методы : учеб. пособие / М.К. Горшков, Ф.Э. Шереги. – Москва :Альфа-М, 2009. – 414 с.

Форма кантролю СРС: 1) Праверка канспектаў; 2) Субяседаванне па тэме.

Тэма 8. Працэдура лагічнага аналізу анкеты, 6 гадзін

Заданне для СРС – прааналізаваць падрыхтаваную магістрантам анкету на адпаведнасць лагічным і сацыяльна-псіхалагічным крытэрам. Работа выконваецца ў мінігрупах (па 5-6 чалавек). Магістранты абменьваюцца анкетамі падрыхтаванымі да тэмы 7 і выконваюць іх лагічны аналіз. Вынікі аналізу выкладаюцца пісьмова і абмяркоўваюцца на семінары.

ЛІТАРАТУРА

1. Ядов, В.А. Стратегия социологического исследования: Описание, объяснение, понимание соц. реальности : учеб. пособие / В.А. Ядов в сотрудничестве с В.В. Семеновой. – Москва : Академкнига : Добросвет, 2003. – 595 с.
2. Васильев, И.Г. Социологические исследования в библиотеках : практ. пособие / И.Г. Васильев, М.Е. Илле, Д.К. Равинский . – Санкт-Петербург : Профессия, 2001. – 176 с.
3. Крейденко, В.С. Библиотечные исследования : учеб.-метод. пособие / В.С. Крейденко. – Москва : Русская школьная библиотечная ассоциация, 2007. – 351 с.
4. Проведение маркетинговых и социологических исследований в учреждениях культуры : (методические рекомендации) / Кировская гос. унив. обл. науч. б-ка им. А. И. Герцена, Науч.-методический отд. ; [сост. Н.А. Скрябина]. – Киров : Кировская гос. унив. обл. науч. б-ка им. А.И. Герцена, 2010. – 55 с.
5. Горшков, М.К. Прикладная социология: методология и методы : учеб. пособие / М.К. Горшков, Ф.Э. Шереги. – Москва :Альфа-М, 2009. – 414 с.

Форма кантролю СРС: 1) Праверка канспектаў;2) Субяседаванне па тэме.

Тэма 9. Экспертнае апытанне ў даследаванні бібліятэказнаўчых працэсаў і з’яў, 4 гадзін

Заданне для СРС – вызначыць экспертаў па сваіх даследчых тэмах і распрацаваць экспертнае інтэрв’ю. Работа выконваецца па схеме:

- 1) Тэма даследавання, эмпірычны аб’ект даследавання;
- 2) Мэты, рэалізуемыя пры дапамозе метаду экспертных адзнак;
- 3) Абраны від экспертнага апытання, аргументацыя;

- 4) Прынцыпы адбору экспертаў;
- 5) Эксперты з указаннем месца работы, пасады, стажу і інш.;
- 6) Метад збора экспертнай інфармацыі (непасрэднае ўзаемадзеянне экспертаў, метады Дэльфі, метады якаснай зваротнай сувязі, метады індывідуальнай зваротнай сувязі і інш.);
- 7) Распрацаваны бланк для правядзення экспертнага інтэрв'ю.

ЛІТАРАТУРА

1. Васильев, И.Г. Социологические исследования в библиотеках : практ. пособие / И.Г. Васильев, М.Е. Илле, Д.К. Равинский . – Санкт-Петербург : Профессия, 2001. – 176 с.
2. Крейденко, В.С. Библиотечные исследования : учеб.-метод. пособие / В.С. Крейденко. – Москва : Русская школьная библиотечная ассоциация, 2007. – 351 с.
3. Горшков, М.К. Прикладная социология: методология и методы : учеб. пособие / М.К. Горшков, Ф.Э. Шереги. – Москва : Альфа-М, 2009. – 414 с.
4. Кузнецов, И.Н. Технологии социологического исследования : учеб.-метод. пособие / И.Н. Кузнецов. – Москва : МарТ, 2005. – 142 с.
5. Ядов, В.А. Стратегия социологического исследования: Описание, объяснение, понимание соц. реальности : учеб. пособие / В.А. Ядов в сотрудничестве с В.В. Семеновой. – Москва : Академкнига : Добросвет, 2003. – 595 с.

Форма кантролю СРС: 1. Праверка канспектаў;

2. Суб'яседаванне па тэме.

ГРАФІК КАНТРОЛЮ ЗА САМАСТОЙНАЙ РАБОТАЙ МАГІСТРАНТАЎ

№ п/п	Тэмы для кантролю па СРС	Формы кантролю	Тэрмін правядзення
1	2	3	4
1.	Асноўныя накірункі сучасных бібліясацыялагічных даследаванняў	праверка канспектаў субяседаванне	4 тыдзень
2.	Метадалагічныя асновы сацыялагічных аследаванняў бібліятэчнай дзейнасці	праверка канспектаў субяседаванне	6 тыдзень
3.	Праграма сацыялагічнага даследавання	праверка канспектаў	8 тыдзень
4.	Праграмныя патрабаванні да выбаркі і прынцыпы яе фарміравання	праверка канспектаў субяседаванне	9 тыдзень
5.	Вымярэнне сацыялагічных характарыстык аб'екта	праверка канспектаў	11 тыдзень
6.	Класіфікацыя метадаў збора сацыялагічнай інфармацыі і асаблівасці іх вакарыстання ў бібліятэказнаўстве	праверка канспектаў	12 тыдзень
7.	Методыка правядзення анкетнага апытання	праверка канспектаў субяседаванне	13 тыдзень
8.	Працэдура лагічнага аналізу анкеты	праверка канспектаў субяседаванне	14 тыдзень
9.	Экспертнае апытанне ў даследаванні бібліятэказнаўчых працэсаў і з'яў	праверка канспектаў субяседаванне	15 тыдзень

ПЫТАННІ ДЛЯ САМАПРАВЕРКІ ВЕДАЎ

Па тэме 1 “Бібліясацыялогія як міждысцыплінарная галіна ведаў: гісторыя і сучаснасць”:

1. Калі пачалося сацыялагічнае вивучэнне праблем бібліятэказнаўства, бібліяграфазнаўства, кнігазнаўства?
2. Якія асноўныя накірункі бібліясацыялагічных даследаванняў?
3. Як прымяняюцца сацыялагічныя даследаванні пры вивучэнні праблем фарміравання і выкарыстання бібліятэчных фондаў; развіцця інфармацыйных рэсурсаў бібліятэкі; арганізацыі і кіравання бібліятэчнай дзейнасцю; дыягностыкі інфармацыйных патрэб карыстальнікаў бібліятэк; вивучэння чытання?
4. Якія задачы сацыялагічных даследаванняў у бібліятэцы?
5. Які аб’ект і прадмет бібліясацыялогіі?

Па тэме 2 “Метадалагічныя асновы сацыялагічных даследаванняў бібліятэчнай дзейнасці”:

1. Якія метадалагічныя падыходы ў сацыялогіі вы ведаеце?
2. Чаму неабходна распрацоўваць метадалагічную аснову даследавання?
3. Прывядзіце прыклады выкарыстання паводзінавага і інстытуцыянальнага, аб’ектыўна-прадметнага і суб’ектыўна-каштоўнаснага, функцыяналісцкага і канфліктнага падыходаў у бібліясацыялагічных даследаваннях.
4. Ці могуць розныя метадалагічныя падыходы спалучацца ў межах аднаго даследавання?
5. Што такое сацыяльны факт? Як суадносяцца паняцці –сацыяльны факт” і –статыстычны факт”?
6. Як павышаецца абгрунтаванасць і дакладнасць сацыялагічных ведаў?
7. Назавіце асноўныя прынцыпы бібліясацыялагічных даследаванняў і патлумачце іх.
8. Якія віды сацыялагічных даследаванняў вы ведаеце? Патлумачце сутнасць кожнага з іх.

Па тэме 3 “Праграма сацыялагічнага даследавання і асноўныя этапы яго правядзення”:

1. Чаму неабходна складаць праграму сацыялагічнага даследавання?
2. Якія элементы ўключаюць тэарэтычны і эмпірычны блокі праграмы?
3. Што такое аб’ект, прадмет, мэта, задачы даследавання?

4. У чым розніца паміж сацыялагічнай праблемай і праблемнай сітуацыяй?
5. Што такое гіпотэза?
6. Якія віды гіпотэз вы ведаеце?
7. Патлумачце сутнасць залежных і незалежных зменных.
8. Якія асноўныя этапы правядзення бібліясацыялагічнага даследавання?

Па тэме 4 “Праграмныя патрабаванні да выбаркі і прынцыпы яе фарміравання”:

1. Што такое выбарачнае даследаванне?
2. Патлумачце паняцці генеральнай і выбарачнай сукупнасці.
3. Што такое рэпрэзентатыўнасць і як яна дасягаецца?
4. Як разлічваецца аб’ём выбаркі?
5. Што такое памылка выбаркі?
6. Якія віды імавернасных выбарак вы ведаеце?
7. Назавіце прынцыпы фарміравання імавернасных выбарак.
8. Чым адрозніваюцца імавернасныя і мэтанакіраваныя выбаркі?
9. Назавіце прынцыпы фарміравання мэтанакіраваных выбарак.
10. Пералічыце тыповыя памылкі пры фарміраванні выбаркі і спосабы яе карэкцыі.

Па тэме 5 “Вымярэнне сацыялагічных характарыстык аб’екта”:

1. Патлумачце паняцце вымярэння ў сацыялогіі.
2. З якіх этапаў складаецца вымяральная працэдура?
3. У чым сутнасць прамога і ўскоснага вымярэнняў?
4. Якія метады прамога і ўскоснага вымярэння вы ведаеце? Патлумачце іх сутнасць.
5. Што такое аперацыяналізацыя паняццяў? У чым розніца паміж тэарэтычнай і эмпірычнай аперацыяналізацыяй?
6. Якая методыка аперацыяналізацыі паняццяў?
7. Што ўключае першасны сістэмны аналіз аб’екта і з якой мэтай ён праводзіцца?
8. Што такое эмпірычны індикатар?
9. Што ўключае працэдура шкаліравання?
10. Якія віды шкал вы ведаеце? Патлумачце сутнасць кожнай з іх.
11. Якія асноўныя патрабаванні да шкал?

Па тэме 6 “Класіфікацыя метадаў збора сацыялагічнай інфармацыі і асаблівасці іх вакарыстання ў бібліятэчнаўстве”:

1. Якая розніца паміж колькаснымі і якаснымі метадамі у сацыялогіі?
2. Пералічыце колькасныя і якасныя сацыялагічныя метады.
3. Якія магчымасці і абмежаванні для прымянення колькасных і якасных метадаў у бібліясацыялагічным даследаванні?
4. Патлумачце сутнасць метаду назірання, яго перавагі і недахопы.
5. У чым спецыфіка бібліятэчнага назірання?
6. Якая методыка назірання?
7. Якія метады аналізу дакументных крыніц вы ведаеце? У чым іх спецыфіка?
8. Раскрыце методыку кантэнт-аналізу.
9. Калі прымяняецца сацыялагічны эксперымент?
10. Якія віды сацыялагічнага эксперыменту вы ведаеце?
11. Якая лагічная структура эксперыменту?
12. Назавіце апытальныя метады ў сацыялогіі. У чым іх сутнасць? Як яны прымяняюцца для даследавання бібліятэчных працэсаў і з’яў?

Па тэме 7 “Методыка правядзення анкетнага апытання”:

1. У чым спецыфіка анкетавання? Якія магчымасці і абмежаванні дадзенага метаду?
2. Раскрыце пазнавальныя магчымасці анкетнага пытання і яго функцыі.
3. Якая лагічная структура пытання?
4. Якія вызначаюцца віды анкетных пытанняў па ступені стандартызацыі; па канструктыўных асаблівасцях; па функцыях?
5. У чым сутнасць складаных пытанняў і калі яны прымяняюцца?
6. Назавіце асноўныя правілы фармуліроўкі пытанняў.
7. Як звязаны анкетныя пытанні і колькасць рэспандэнтаў?
8. Якая кампазіцыя анкеты?
9. Раскрыце прынцыпы кампазіцыі анкеты.
10. Якія метадычныя патрабаванні да анкеты?
11. Патлумачце працэдуру лагічнага аналізу анкеты.
12. Як стварыць анкету ў сетцы Інтэрнэт?
13. Якія неабходныя ўмовы арганізацыі і паспяховага прымянення анкетавання?

Па тэме 8 “Методыка інтэрв’ю. Выкарыстанне метаду фокус-груп у сацыялагічных даследаваннях бібліятэчнай дзейнасці”:

1. У чым спецыфіка метаду інтэрв’ю?
2. Раскройце перавагі і недахопы дадзенага метаду.
3. Чым адрозніваюцца фармалізаванае, напаяфармалізаванае, нефармалізаванае інтэрв’ю?
4. Якія этапы падрыхтоўкі і правядзення інтэрв’ю?
5. Што такое “эфект інтэрв’юэра” і якія існуюць спосабы яго мінімізацыі?
6. Дайце вызначэнне метаду фокус-груп.
7. Якая сфера прымянення дадзенага метаду?
8. Назавіце асноўныя прынцыпы факусіраванага глыбіннага інтэрв’ю.
9. Якая методыка правядзення фокус-груп?
10. У чым заключаюцца функцыі мэдэратара?
11. Як аналізуюцца вынікі работы фокус-груп?

Па тэме 9 “Экспертнае апытанне ў даследаванні бібліятэказнаўчых працэсаў і з’яў”:

1. У чым сутнасць метаду экспертнага апытання?
2. Якія ўмовы прымянення дадзенага метаду для даследавання бібліятэказнаўчых працэсаў і з’яў? Якія мэты пры гэтым рэалізуюцца?
3. Якія віды экспертнага апытання вы ведаеце?
4. Раскройце асноўныя стадыі правядзення экспертных апытанняў.
5. Якімі правіламі трэба карыстацца пры адборы экспертаў?
6. У чым перавагі працэдур са зваротнай сувяззю без непасрэднага ўзаемадзеяння экспертаў?
7. Патлумачце сутнасць метаду Дэльфі; метаду якаснай зваротнай сувязі; метаду індывідуальнай зваротнай сувязі.
8. Якія фактары валіднасці экспертных ацэнак?
9. Як вядзецца апрацоўка экспертных меркаванняў?

Па тэме 10 “Абагульненне і аналіз вынікаў сацыялагічнага даследавання”:

1. Якія вы ведаеце віды аналіза дадзеных, якія выкарыстоўваюцца ў бібліясацыялагічным даследаванні?
2. Чым адрозніваецца статыстычны і нестатыстычны аналіз?
3. Патлумачце сутнасць функцыянальнага, структурнага, генетычнага, сістэмнага аналізу.
4. Якія этапы і працэдур першаснага аналізу анкетных дадзеных?

5. Якое праграмнае забеспячэнне выкарыстоўваецца пры камп'ютэрнай апрацоўцы сацыялагічнай інфармацыі?
6. Якая метадыка статыстычнай апрацоўкі і аналіза дадзеных?
7. Што такое частотнае размеркаванне? Якія віды чатсот вы ведаеце?
8. Якія вы ведаеце віды нестатыстычнай апрацоўкі дадзеных?
9. Што такое табліцы спалучэнняў і як яны будуюцца?
10. Як праводзіцца аналіз адкрытых пытанняў?
11. Што такое латэнтна-структурны аналіз і якая яго метадыка?
12. У чым спецыфіка дыскрымінантнага, кластэрнага, фактарнага аналізу? Якая метадыка яго правядзення?
13. Як праводзіцца аналіз дадзеных, вымераных па парадкавых і намінальных шкалах?
14. У чым спецыфіка абгрунтавання вынікаў бібліясацыялагічнага даследавання?

РЕПОЗИТОРИЙ БГУИМ

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Загадчык кафедры
тэорыі і гісторыі ІДК
_____ Касап В.А.

_____ 2015 г.

Пералік тэарэтычных пытанняў да заліку па вучэбнай дысцыпліне –«Сацыялагічныя даследаванні ў бібліятэцы»

1. Бібліясацыялогія як міждысцыплінарная галіна ведаў
2. Сучасныя накірункі сацыялагічных даследаванняў бібліятэчнай дзейнасці
3. Метадалагічныя падыходы ў сацыялогіі, іх узгадненне ў межах канкрэтнага сацыялагічнага даследавання
4. Абгрунтаванасць і дакладнасць сацыялагічных ведаў
5. Прынцыпы бібліясацыялагічнага даследавання
6. Праграма сацыялагічнага даследавання
7. Асноўныя этапы сацыялагічнага даследавання
8. Віды выбарак і прынцыпы іх фарміравання
9. Аб'ём выбаркі і метады яго разліку
10. Тыпавыя памылкі пры фарміраванні выбаркі і спосабы яе карэкцыі
11. Прамое і ўскоснае вымярэнне
12. Вымяральная працэдура
13. Асноўныя віды шкал і спосабы іх пабудовы
14. Колькасныя і якасныя метады збора дадзеных, іх магчымасці і абмежаванні
15. Неапытальныя метады збора першасных дадзеных
16. Апытальныя метады
17. Методыка анкетавання
18. Віды анкетных пытанняў і правілы іх фармуліроўкі
19. Агульная кампазіцыя анкеты
20. Працэдура лагічнага аналізу анкеты
21. Віды інтэрв'ю і методыка яго правядзення
22. Інтэрв'ю як працэс сацыяльна-псіхалагічнага ўзаемадзеяння інтэрв'юэра з рэспандэнтам
23. Асаблівасці фіксавання, апрацоўкі і аналізу інфармацыі, атрыманай метадам інтэрв'ю
24. Асноўныя прынцыпы факусіраванага глыбіннага інтэрв'ю
25. Арганізацыя правядзення фокус-груп

26. Аналіз вынікаў работы фокус-групы
 27. Апытанне экспертаў як метада збора сацыялагічнай інфармацыі. Віды экспертнага апытання
 28. Асноўныя стадыі правядзення экспертных апытанняў
 29. Працэдурныя асаблівасці этапу збора экспертнай інфармацыі
 30. Статыстычныя метады апрацоўкі і аналізу дадзеных
 31. Нестатыстычныя метады апрацоўкі і аналізу дадзеных
- Якасны аналіз сацыялагічных дадзё

Выкладчык

_____ Н.Ю. Вайцэховіч

Разгледжаны на пасяджэнні кафедры
тэорыі і гісторыі ІДК
пракакол № _____ ад _____ 2015г

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

ЛІТАРАТУРА

Асноўная

1. Брофи, Питер. Оценка деятельности библиотек: принципы и методы / Питер Брофи ; науч. ред. пер. Я.Л. Шрайберг. – Москва : Омега-Л, 2009. – 357 с.
2. Бабосов, Е.М. Стратегия, программа и методы социологического исследования // Бабосов, Е.М. Общая социология : учеб. пособие. – 2-е изд., стер. – Минск : ТетраСистемс, 2004. – С. 518–538.
3. Васильев, И.Г. Социологические исследования в библиотеках : практ. пособие / И.Г. Васильев, М.Е. Илле, Д.К. Равинский. – Санкт-Петербург : Профессия, 2001. – 176 с.
4. Добренъков, В.И. Методы социологического исследования : учеб. по специальности 020300 "Социология" / В.И. Добренъков, А.И. Кравченко. – Москва : Инфра-М, 2009. – 767 с.
5. Крейденко, В.С. Библиотечные исследования : учеб.-метод. пособие / В.С. Крейденко. – Москва : Русская школьная библиотечная ассоциация, 2007. – 351 с.
6. Проведение маркетинговых и социологических исследований в учреждениях культуры : (методические рекомендации) / Кировская гос. унив. обл. науч. б-ка им. А. И. Герцена, Науч.-методический отд. ; [сост. Н.А. Скрябина]. – Киров : Кировская гос. унив. обл. науч. б-ка им. А.И. Герцена, 2010. – 55 с.
7. Самохина, М.М. Социолог в библиотеке, или Библиотекарь как социолог : практ. пособие / М.М. Самохина. – Москва: Рос. гос. юношес. б-ка, 2008. – 194 с.
8. Социологические исследования в библиотеке: теоретический и практический аспекты [Электронный ресурс] / Национальная библиотека Беларуси ; составитель М.Г.Алейник; редактор О.А.Соболевская. – Минск : НББ, 2006. – 26,5 Мб. – 1 электронный оптический диск (CD-ROM).
9. Тавокин, Е.П. Основы методики социологического исследования / Е.П. Тавокин : учеб. пособие: для высш. учеб. заведений по специальности 040201 "Социология". – Москва : Инфра-М, 2009. – 236 с.

10. Ядов, В.А. Стратегия социологического исследования: Описание, объяснение, понимание соц. реальности : учеб. пособие / В.А. Ядов в сотрудничестве с В.В. Семеновой. – Москва : Академкнига : Добросвет, 2003. – 595 с.

Дадатковая

1. Алейник, М.Г. Социологические исследования в Национальной библиотеке Беларуси / М.Г. Алейник // Библиотечное дело-2002. Библиотечное образование и практика : поиски взаимопонимания. – Москва, 2002. – С. 81.
2. Горшков, М.К. Прикладная социология: методология и методы : учеб. пособие / М.К. Горшков, Ф.Э. Шереги. – Москва : Альфа-М, 2009. – 414 с.
3. Готлиб, А.С. Введение в социологическое исследование. Качественный и количественный подходы. Методология. Исследовательские практики : учеб. пособие по социологии для студ. вузов / А.С. Готлиб. – Москва : Флинта, 2005. – 382 с.
4. Гуц, А.К. Математические методы в социологии / А.К. Гуц, Ю.В. Фролова. – Москва : Изд-во ЛКИ, 2007. – 216 с.
5. Девятко, И.Ф. Методы социологического исследования : учебное пособие: для высших учебных заведений по специальности 040201 "Социология" и 040102 "Социальная антропология" / И.Ф. Девятко. – Москва : Книжный дом, 2006. – 293 с.
6. Кононенко, И.М. Маркетинговые и социологические исследования в библиотеках МУК "ЦБС г. Саратова": современное состояние, тенденции развития / И.М. Кононенко // Исследовательские проекты библиотек по чтению. – Санкт-Петербург : Российская национальная библиотека, 2007. – С. 103–110.
7. Кротюк, Н.И. Белорусская книга и ее читатель. Опыт социологического исследования / Респ. правление Бел. о-ва "Книга". – Минск, 1990. – 52 с.
8. Кузнецов, И.Н. Технологии социологического исследования : учеб.-метод. пособие / И.Н. Кузнецов. – Москва : МарТ, 2005. – 142 с.
9. Кулаков, П.А. Измерение в социологии : учеб. пособие / П.А. Кулаков. – Новосибирск, НГАСУ, 2005. – 124 с.
10. Летуновский, С.Б. Методика проведения социологических исследований : лекция по социологии / [Сост. С.Б. Летуновский] ; Центросоюз Рос.

Федерации. Моск. ун-т потребит. кооп. Сар. кооп. ин-т МУПК. – Москва ; Саранск, 2001. –15 с.

11. Мельникова, О.Т. Фокус-группы: методы, методология, модерирование : учеб. пособие. – Москва : АспектПресс, 2007. – 318 с.
12. Методика эмпирического социологического исследования : метод. разраб. / Витеб. гос. технол. ун-т ; [сост. Е.И. Мальченков]. – Витебск : ВГТУ, 1999. – 45 с.
13. Осипов, Г.В. Методы измерения в социологии / Г.В. Осипов. – Москва : Наука, 2003. – 106 с.
14. Потапова, Р.П. Библиотерапевтическое направление социальной поддержки молодежи: состояние, проблемы, перспективы развития : опыт социологического исследования : автореф. дис. ... канд. социол. наук: 22.00.04 / Р.С. Потапова; [Алтайс. гос. ун-т]. – Барнаул, 2005. – 18 с.
15. Попова, И.П. Социология. Введение в специальность : учеб. для студ. вузов.– Киев : Тандем, 1997. – 287 с.
16. Толстова, Ю.Н. Измерение в социологии : учеб. пособие / Ю.Н. Толстова. – Москва: Университет, 2009. – 291 с.